

GROTE MUGGENORCHIS

Gymnadenia conopsea

(foto Klaas van Haeringen / Buiten-beeld)

S51

Beschermingsstatus

Rode lijstcategoriëen

Beschermingsstatus

Habitatrichtlijnsoort

Vogelrichtlijnsoort

Belangrijke leefgebieden

Korte soortbeschrijving

Soortkenmerken

De Grote muggenorchis is een orchidee van 45-60 cm hoog. De lippen hebben drie lobben met één langere lip in het centrum van de bloem. De 4 tot 8 bladen zijn lijnvormig tot langwerpige, gootvormig en vrij donker groen. Vaak staan ze in twee rijen.

Biotoopvereisten

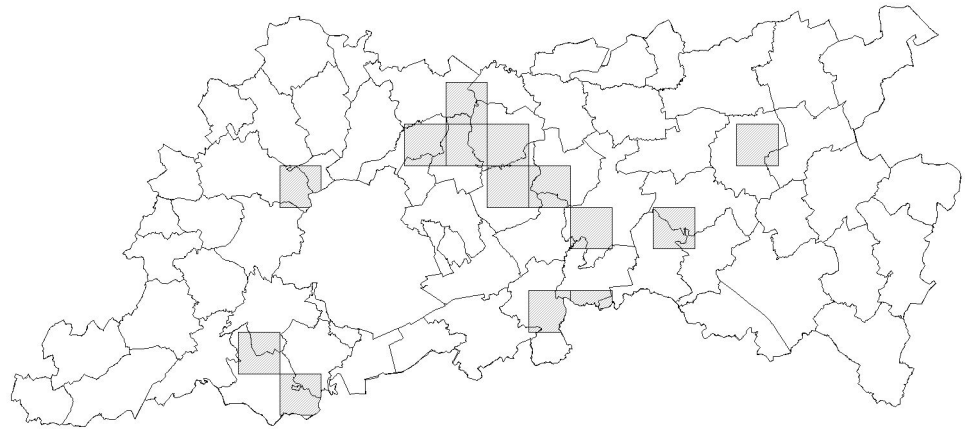
De Grote muggenorchis groeit op zonnige, zelden licht beschaduwde plaatsen op matig vochtige tot vrij natte, voedselarme, zwak zure tot kalkrijke, min of meer humeuze grond (zand, leem en laagveen), in hooilanden, langs slootkanten en in open loofbossen op bron- en kwelplekken. In de provincie komt ze voor in een valleigebied waar er opstuw is van basische kwel.

Voorkomen in de provincie Vlaams-Brabant

Regionale verspreiding

Deze zeer zeldzame soort komt in de Provincie Vlaams-Brabant alleen maar voor te Kampenhout. Op deze vindplaats is de soort er nog bijzonder talrijk.

Inventarisatieonderzoeken

geen

Knel- en aandachtspunten

- Ontwatering van gronden leidt tot verdroging en een ongunstige groeisituatie.
- Overstroming met beekwater van een slechte waterkwaliteit leidt tot verruiging van de vegetatie en verstoring en verslechtering van de bodemsituatie.
- Overmatige bemesting van landbouwgronden zorgt voor vermessing van groeibodems en verruiging van de vegetatie, door toevoer van voedingsstoffen.
- Omvorming van soortenrijk grasland naar productiegrasland is nadelig en leidt tot het verdwijnen van Grote muggenorchis.
- Gebrek aan beheer van graslanden leidt tot verruiging en verbossing.

Overzicht maatregelen

H4.1. Herstel waterhuishouding in natte graslanden

H4.13. Tegengaan van verbossing

S51.1. Maaibeheer

S51.2. Bemesting

Landschaps- en habitatgerichte maatregelen

H4.1. Herstel waterhuishouding in natte graslanden

Uitgangspunt is het behoud van een gunstige waterhuishouding op en rondom de bestaande groeiplaatsen en herstel van een verstoorde waterhuishouding in de nabijheid van gekende, voormalige of potentiële groeiplaatsen. Ingrepen om dit te bereiken zijn:

- het mogelijk maken van de winterse overstroming van zulke graslanden, hetzij met zuiver beekwater, hetzij door basenrijk kwelwater of een combinatie van beide;
- het handhaven van een hoog grondwaterpeil in de winter;
- in de zomer het waterpeil laten zakken tot 20-80 cm onder het maaiveld.

H4.13. Tegengaan van verbossing

Kappen van bomen- en struikenopslag in grasland.

Soortgerichte maatregelen

S51.1. Maaibeheer

Jaarlijks maaien in de zomermaanden (eind juli tot eind augustus) en eventueel nabeweiden met runderen of schapen, waarbij het product vee-eenheden en aantal naweidedagen maximaal 100 is. Het maaien gebeurt met aangepast materiaal dat geschikt is voor gebruik op een kwetsbare bodem.

Moerastractor met lagedrukbanden brengt slechts geringe schade toe aan vochtige bodem. (foto Econnection)

S51.2. Bemesting

Een stikstofgift tot maximaal 25 kg zuivere stikstof per hectare per jaar, via incidenteel (niet jaarlijks) toedienen van stalmest.

Financierings- en ondersteuningmogelijkheden

Algemeen

- Ondersteuning gemeentelijk natuurbeleid
- Subsidie voor de aankoop van natuurgebieden
- Landschapsteam

Soortgericht

- Bijzonder natuurbeschermingsproject

Habitatgericht

- Beheerovereenkomst verminderde bemesting voor een betere waterkwaliteit
- Beheerovereenkomst soortenrijke graslanden en akkers

Lopende initiatieven

geen

Opvolgings- en evaluatiemogelijkheden

Opvolgen grondwaterpeil

- Meten van de grondwaterstand gedurende minimum 1 jaar d.m.v. het plaatsen van vaste grondwaterpeilbuizen.
- Uitvoeren van waterkwaliteitsanalyses.

Opnemen van permanente kwadraten

Regelmatige opvolging van de vegetatieontwikkeling op vaste plaatsen met aandacht voor aandeel en ontwikkeling van Grote muggenorchtis en andere indicatieve en/of vegetatietyperende soorten.

Referenties & verdere informatie

Publicaties

- Bal D., Beijer H.M. & Fellingner M. (2001). Handboek natuurdoeltypen. Rapport Expertisecentrum LNV nr. 2001/020. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Expertisecentrum LNV, Wageningen. 832 p.
- Van Landuyt W., Hoste I., Vanhecke L., Van den Bremt P., Vercruyssen W. & De Beer D. (red.) (2006). Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels gewest. Nationale Plantentuin en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek i.s.m. Flo.Wer vzw. 1007 p.

S51

- Vincent, L., Verbeke, W., Van belle, J., De cock, V., Verlinde, R., Reheul, D., Zwaenepoel, A., Van Den Berghe, J. & Lievens, F. (2006). Technisch vademecum grasland : harmonisch park- en groenbeheer. Afdeling Bos en Groen. Brussel. Belgium. 291 p.
- Weeda, E.J., Westra, R., Westra, CH; & Westra, T. (1985). Nederlandse oecologische flora. Wilde planten en hun relaties 5. IVN. Hilversum. 400 p.
- Zwaenepoel, A., 't Jollyn, F., Vandenbussche, V. & Hoffmann, M. (2002). Systematiek van natuurtypen voor de biotoop grasland. WVI, Brugge. 532 p.

Websites

- Kenniscentrum > Flora > Florabank
www.inbo.be/content/page.asp?pid=FLO_florabank
- Kenniscentrum > Flora > Atlas
www.inbo.be/content/page.asp?pid=FLO_atlas
- www.wilde-planten.nl/adderwortel.htm
- www.minInv.nederlandsesoorten.nl/Inv.db/Inv.db/i000252.html
- www.soortenbank.nl
- www.waarnemingen.be

Folders

geen

Advies

- Plantenwerkgroep

